

GRAN KOMMUNE

Formannskapetets budsjettkonferanse

15. juni 2023

Agenda

- Godkjenning av innkalling
- Rådmannens innledning
- Bærekraft og kommunale måltall
- Pause
- Investeringsplan
- Lunsj
- Framskrevet driftsbudsjett
- Strategidiskusjon
- Pause
- Videre arbeid

GRAN KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Formannskapet - Budsjettkonferanse

Dato: 15.06.2023 kl 0900 - 1530
Sted: Ungdommens Hus, Storgata 39, 2750 Gran
Arkivsak: 23/00006
Arkivkode: 033

Eventuelt forfall skal godkjennes av ordfører Randi Eek Thorsen, og meldes via epost randi.thorsen@gran.kommune.no. Varamedlemmer møter etter nærmere avtale. Habilitetsspørsmål sendes også til ordføreren i forkant av møtet.

DAGSORDEN

- Godkjenning av innkalling
- Rådmannens innledning
- Bærekraft og kommunale måltall
- Pause
- Investeringsplan
- Lunsj
- Framskrevet driftsbudsjett
- Strategidiskusjon
- Pause
- Videre arbeid

Gran kommune, Jæren, 15. mai 2023
for ordfører

Eli Stigen
rådgiver

Rådhusvege 38, 2770 Jæren • Telefaks: 01 33 65 74 • epost: postmottak@gran.kommune.no • Brevboks: 2020/07/04211 • www.gran.kommune.no

1

GRAN KOMMUNE

Rådmannens innledning

Utfordringer og muligheter

Behov for tiltak for å ha økonomisk bæreevne

Budsjettprosess 2023

Budsjett og økonomiplan 2024-2027

April

Mai

Juni

Juli

August

September

Oktober

November

Desember

Januar

Budsjett-
prosess

Planer og mål

Investeringsplan

Framskrevet budsjett
og økonomiplan

Rådmannens
budsjett-
forslag

FSK
innstilling ut
på høring

FSK
innstilling
til KST

Vedtak i KST

Detalj-
budsjettering

FSK vedtar
plan for
budsjett-
prosess

23.3

KST
behandler
årsberetning
og årsmelding

25.5

Budsjett-
konferanse med
planer og mål,
investeringsplan
og framskrevet
budsjett

15.6

KST behandler
1. tertialrapport

22.6

Rådmannens
budsjett-
forslag
legges fram
for FSK

28.9

KST
behandler 2.
tertialrapport

19.10

Rådmannens
budsjettforslag
oppdateres
med
statsbudsjett
m.m

26.10

FSK sender
budsjett-
innstilling ut
på høring

9.11

FSK vedtar
innstilling til
budsjett og
økonomiplan

7.12

KST vedtar
budsjett og
økonomiplan

14.12

Kommunal sektor i endring....til hva?

Flere NOU´er skal til behandling i Stortinget.

Hva resultatet vil bli vet ingen – men, at det vil komme endringer som vil påvirke også Gran kommune er overveiende sannsynlig.

Hva ser vi av konturene av fremtidens utfordringer og mulige løsninger når vi ser Generalistkommune-, Helsepersonell-, Demografi-, og Inntektssystemutvalgets rapporter og løsninger i sammenheng?

Er dagens kommunemodell bærekraftig for årene som kommer, og hvis ikke; hvilke løsninger er det utvalgene peker på som vil gjøre den det?

Inntektssystemet

Som et eksempel på hvordan vi kan påvirke:

Kommunestyrets vedtak 15.12.2022:

Gran kommune gir følgende høringsuttalelse til utredning om nytt inntektssystemet for kommunene:

1. Det er behov for omlegging av inntektssystemet. Utvalget understreker dette godt med begrunnelse i mer likeverdige tjenester mellom kommunene. Større utjevning og mer like økonomiske forutsetninger er nødvendig for at kommunene skal kunne yte gode og mer likeverdige tjenester til alle innbyggerne i landet.

Inntektsutjevningen må endres slik at kommunene får mer like muligheter for å yte likeverdige tjenester. Utfallet må bli langt større utjevning. Det bør ses på en endring som løfter skattesvake kommuner opp til landsgjennomsnittet.

GRAN KOMMUNE

Utfordrende tider i vente

Det vil bli svært krevende å ivareta og å utvikle tjenestetilbudet til innbyggerne, om alt må skje i form av omstilling innenfor dagens økonomiske rammer.

Gran kommune må følge flere spor samtidig.

Det ene er å følge behandlingen de utredningene som skal til Stortinget, og arbeide inn mot sentrale myndigheter for å øve påvirkning.

Det andre er at Gran kommune må ta egne grep for å møte fremtidens utfordringer.

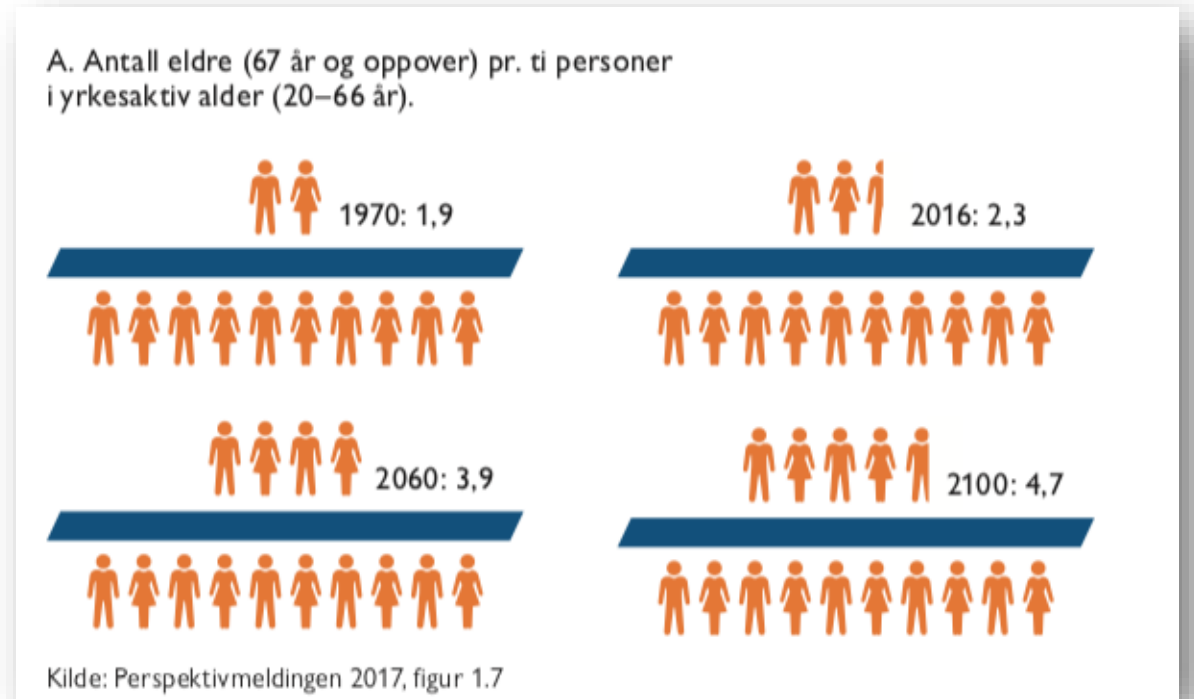
Hva kan vi gjøre noe med? Men ikke minst, er det vilje og evne til å gjøre nødvendige grep?

Demografisk utfordring

- Svak befolkningsutvikling – færre barn og unge, samt en formidabel vekst blant den eldre del av befolkningen.
- Aldersbæreevnen viser forholdet mellom den yrkesaktive befolkningen og den eldre delen av befolkningen, og er viktig for framtidens økonomiske bæreevne og for velferdstilbud og helse- og omsorgstjenester. Denne reduseres!
- Demografisk sammensetning påvirker inntektene.

Tabell Frie inntekter i 2022 korrigert for variasjoner i utgiftsbehov for kommunene.

Tabellen viser prosent av landsgjennomsnittet av inntekt per innbygger. Landsgjennomsnitt 100%.

	Ekskl. e-skatt	Inkl. e-skatt	Inkl. e-skatt, havbruk	Inkl. e-skatt, havbruk, DAA
3446 Gran (%-andel)	95	92	92	91
(mill. kr)	65	104	104	117

(DAA - differensert arbeidsgiveravgift)

(kilde: Kommuneproposisjonen 2024)

Innsats for befolkningsvekst

- Hadeland nært og naturlig
- Profilerings av gode kommunale tjenester
- Tilrettelegging for etablering

Omstilling i kommunale tjenester

- Avstemme forventninger til levering av tjenester
- Samskaping med sivilsamfunnet
- Innovasjon og digitalisering

Påvirkning av kommunens rammebetingelser

- Oppgavedeling mellom forvaltningsnivåer
- Skatteinngang
- Inntektssystemet og rammetilskudd

Endret demografi og negativ befolkningsutvikling

Strukturelle grep

- Reduksjon i antall kommunale tjenestesteder
- Prioritering av investeringer og påkostninger i formålsbygg
- Omprioritering av ressurser mellom tjenestene

GRAN KOMMUNE

Tre hovedutfordringer

Vi fikk i mars en oppdatert fremskriving av befolkningsutviklingen, fra Agenda Kaupang, frem mot 2050 – de viser til en formidabel vekst av eldre de kommende år

- Tilrettelegging for å håndtere den kommende veksten er den største utfordringen i kommende kommunestyreperiode.
- Manko på arbeidskraft vil gi økt konkurranse –rekruttere og beholde medarbeidere
- Sikre befolkningsvekst

Hvordan lykkes med utfordringene?

Stå sammen politikk/politikk og politikk/administrasjon

Utfordringene eier vi i fellesskap, og de må løses gjennom god samhandling, til det beste for innbyggerne

Skal vi lykkes må vi jobbe tettere sammen
– FSK må i kommende KST-periode være som et arbeidende styre i en større bedrift

Vi må som bonden ha et felles mål om å
«overlevere kommunen i bedre forfatning til neste generasjon».

GRAN KOMMUNE

Kvalitet og volum på tjenestene

Politikk og administrasjon må ha et felles fremtidsbilde

– hvor skal Gran?

Omstilling innenfor de enkelte områdene

Hva er godt nok/
tilfredsstillende nivå på
tjenestene?

Rekruttere og beholde medarbeidere

- Attraktiv arbeidsgiver
- Organisasjon og ledelse
- Organisering av oppgavene
- Kartlegge og utvikle kompetanse
- Ta i bruk ubrukt arbeidskapasitet

- **Vise fram og være stolte av hva vi får til**

REPLIKK

Bygda vil ha deg!

Nesten uansett hva du gjør, kan du velge og vrake i jobber i Distrikts-Norge akkurat nå. Dessverre må du lete godt for å se det.

Gard Lehne Borch Michalsen
Daglig leder, Helianordnorge.no

Publisert 21. apr. kl. 12:30

De fleste norske kommuner, regioner og arbeidsgivere er altfor dårlige på markedsføring. Vi sitter og venter på at man, også kjent som noen andre, skal fikse det, skriver Gard Michalsen.

FOTO: ØYVIND ÅRVOLA

Psykolog og influencer Johanne Refseth [spør på NRK Ytring](#) og Instagram om hvorfor ikke bygda vil ha henne. Hun ber om å bli lokket ut på landet. Og kommer med klar tale til Distrikts-Norge: «Sosiale medier-kontoene deres suger balde.»

Det korte svaret tilbake til Johanne er: Du har helt rett! Vi klarer ikke å fortelle om alle mulighetene.

De fleste norske kommuner, regioner og arbeidsgivere er altfor dårlige på markedsføring. Vi forteller ikke om interessante jobber. Vi klarer ikke å kommunisere de gode grunnene til å søke på dem.

Send oss din ytring

Lyst til å skrive?

Kontakt gjerne oss i NRK Ytring med ditt innlegg. Retningslinjene finner du [her](#).

KRONIKK

Lokk oss ut på landet

Hei bygda, hvorfor vil du ikke ha meg?

Johanne Refseth
psykolog bak kontoen
[@psykolog.med.lovepose](#)

Publisert 16. apr. kl. 11:25

Det kan jo hende at det faktisk er mulig å få lokket en blakk familie eller femti vekk fra storbyen og ut på landet, skriver kronikkforfatteren.

FOTO: JOHANNE REFSETH / PRIVAT

Jeg har lite peiling på fraflytting, men siden jeg er influenser og dermed del av en bransje der vi er godt kjent for å uttale oss om ting vi ikke kan, så skal jeg allikevel skrive om det.

Det er nemlig noe jeg ikke skjønner.

Jeg er en ihuga motstander av den massive hytteutbyggingen, delvis fordi det er håpløst å bygge ned natur midt i en naturkrise, og delvis fordi det «ligner lort», som min danske mann ville sagt.

Beklager Distrikts-Norge: Sosiale medier-kontoene deres suger kamelbalde.

Send oss din ytring

Lyst til å skrive?

Kontakt gjerne oss i NRK Ytring med ditt innlegg. Retningslinjene finner du [her](#).

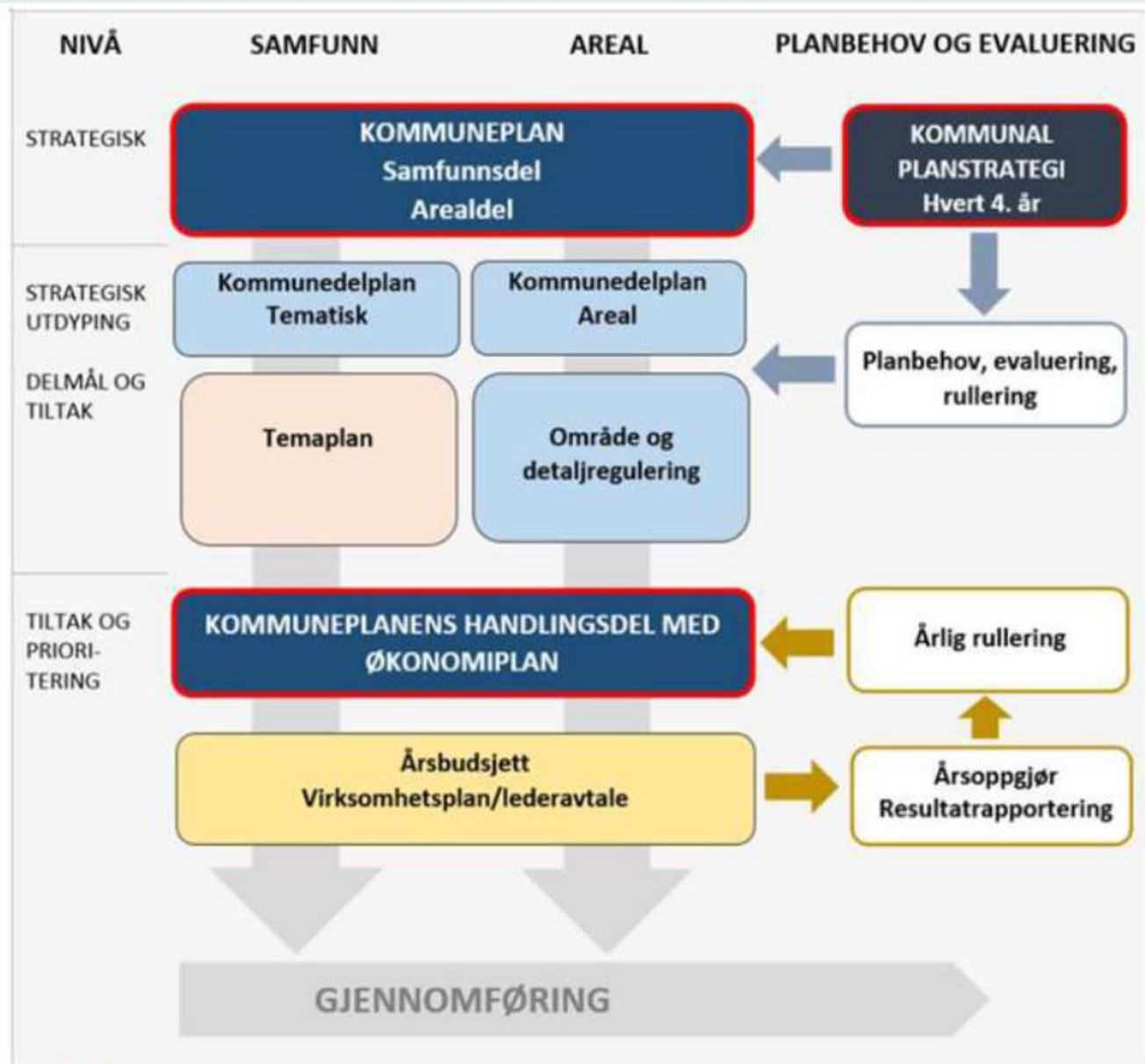

GRAN KOMMUNE

Planer og mål

Kommuneplanens samfunnsdel

Planstrategi

- Kommunestyret skal vedta ny planstrategi innen et år etter kommunevalg.
- Nasjonale forventinger til kommunal planlegging
- Vi arbeider med et plangrunnlag med statistikk som kan legges i fram samtidig
- Oppdatering av status – Forslag til å redusere antall planer – spesielt temaplaner
- [kommunal planstrategi vedtatt 2020](#)

GRAN KOMMUNE

Status planer

Kommune - planen	Samfunnsdelen	m/overordnet risiko- og sårbarhets-analyse og arealstrategi.	Vedtatt
	Arealdelen	m/risiko- og sårbarhetsanalyse	Under arbeid
Kommune- delplaner	Kultur og frivillighet		Vedtatt
	Oppvekst		Vedtatt
	Helse og omsorg	m/temaplan for demens	Oppstart 2020 Under arbeid
	Samfunnsutvikling	m/boligplan	Oppstart 2021 Ikke startet opp
	Kommuneorganisasjonen, digitalisering og innovasjon		Oppstart 2022 Ikke startet opp
Temaplaner	Vann og avløp		Vedtatt
	Kommunale veger	m/trafikksikkerhetsplan	Vedtatt
	Biologisk mangfold		Vedtatt
Regulerings- planer	Områdereguleringsplan for Gran sentrum		Oppstart 2021 Ikke startet opp
Andre punkter	Områdeplan for Granavollen Gran kommune fortsetter å ha fokus på utbygging av bredbånd, med mål om full utbygging.		Delvis utført - deler er under arbeid

GRAN KOMMUNE

Ny planstrategi

- Legge til grunn gjeldende samfunnsdel
- Forsterket utfordringer:
 - Demografiutfordringer - økt antall eldre med pleiebehov. Færre i yrkesaktiv alder og barn og unge.
 - Økte utfordringer med rekruttering av ansatte
 - Behov for å vri ressursbruken i kommunens tjenester
 - Økte behov for endringer i tjenesten på grunn av krav til reduserte klimagassutslipp og klimatilpasning
 - Større gap mellom befolkningens og politikkenes forventninger og økonomiske ressurser

GRAN KOMMUNE

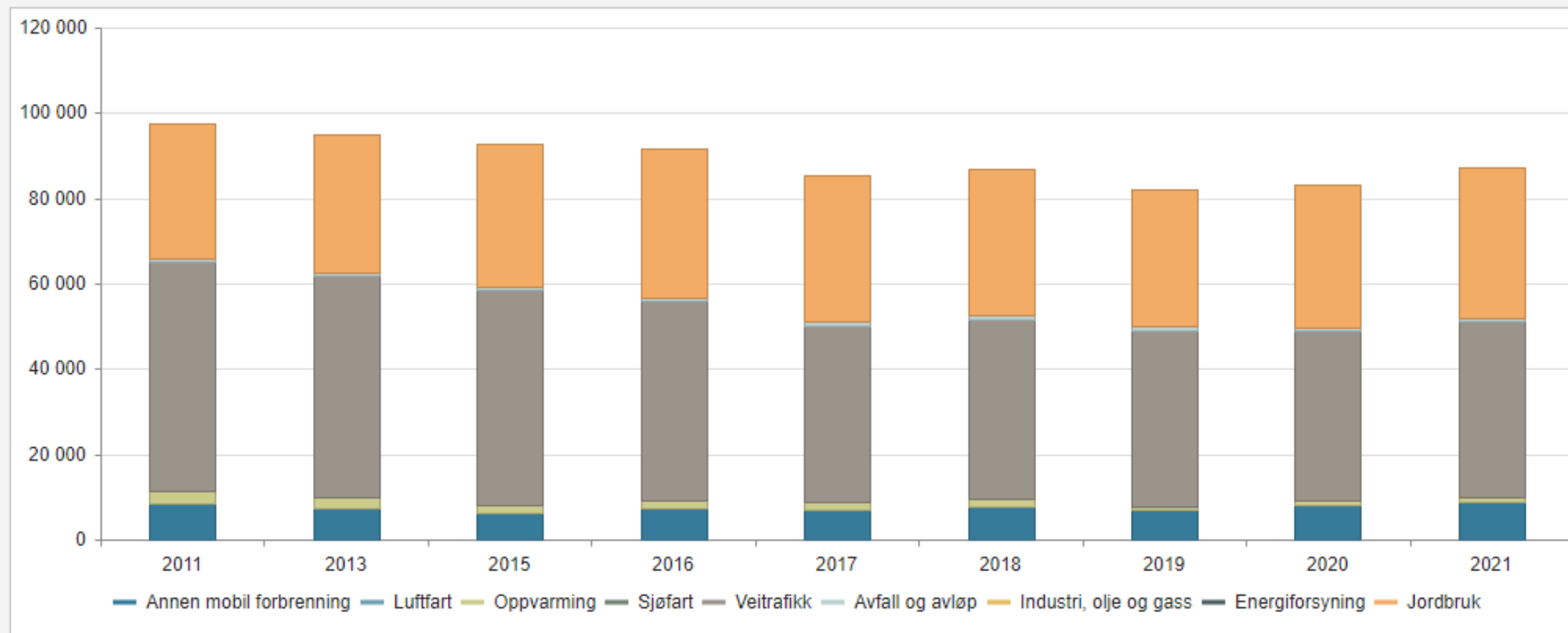
Bærekraft og kommunale måltall

Klimagassutslipp I Gran

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

Har Gran kommune en økonomisk bærekraftig økonomiplan?

- Kommunelovens §1; "Videre skal loven bidra til at kommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige."
 - Kommentartutgaven sier videre;
..... kan være relevant ved alle typer vedtak som treffes av kommunen. Henspeiler på miljø og ressursutnyttelse - også økonomisk bærekraft.
- Rådmannen mener at budsjett og økonomiplan 2023-2026 og framskrevet budsjett og økonomiplan 2024-2027 viser at både rådmannen og kommunestyret må gjøre økonomiske innstramminger og omprioriteringer i kommende budsjetter for å bringe budsjettene i økonomisk balanse.
- Dagens økonomiplan viser behov for innstramminger, minst i størrelsesorden 15-30 mill kr for å forberede driftsnivået til å kunne bære framtidige investeringsbehov.
- Dagens situasjon med betydelige vedlikeholds etterslep og bruk av disposisjonsfond for å opprettholde dagens tjenestenivået kan ikke betegnes som bærekraftig økonomisk styring.

Økonomisk bærekraft

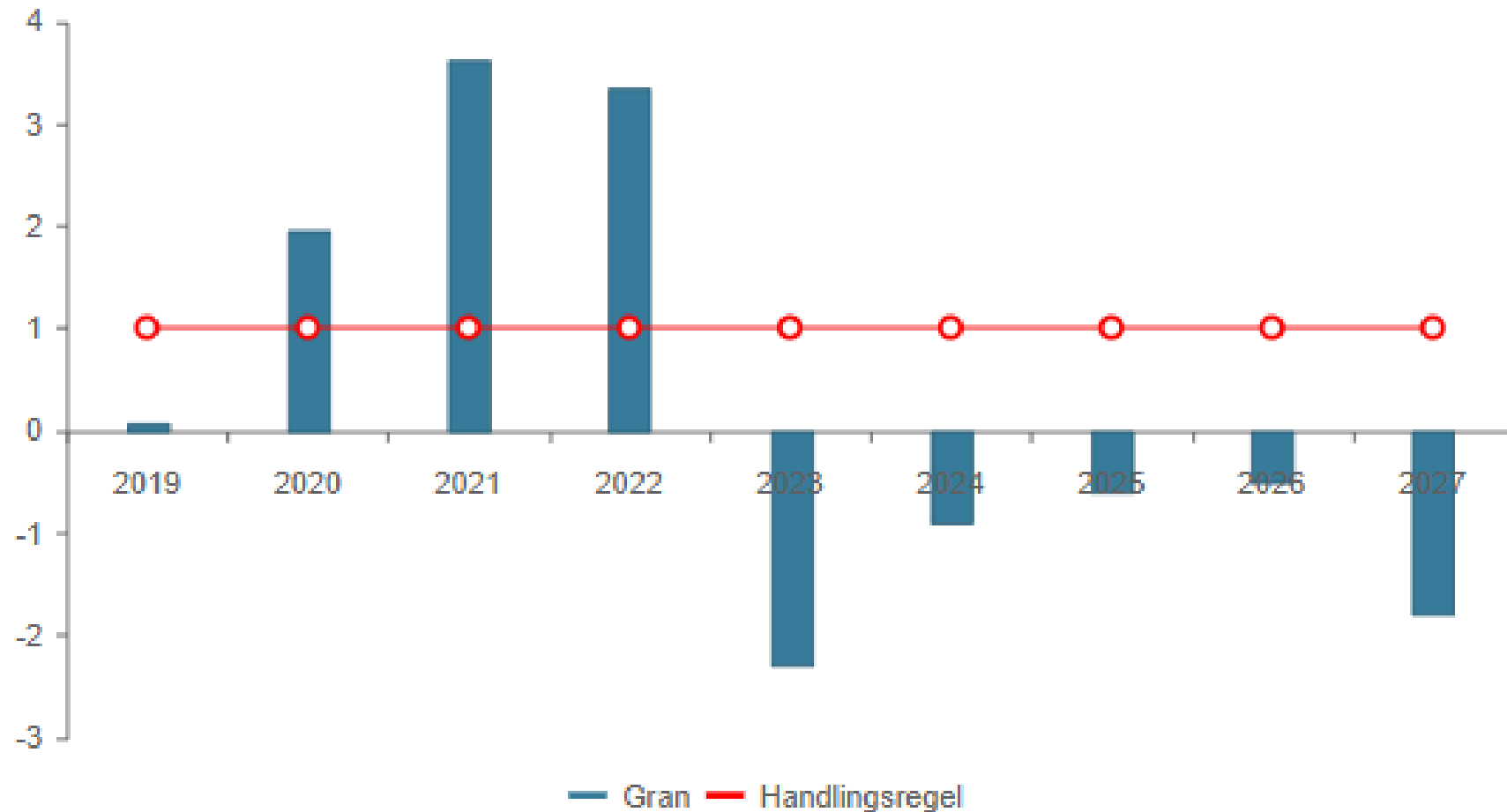
Måltall	Vedtatt 2023	R 2022	B 2024
• Netto driftsresultat	1,0 %	3,3 %	
• Gjeldsgrad	<100,0 %	75,0 %	
• Disposisjonsfond	> 10,0 %	15,3 %	

GRAN KOMMUNE

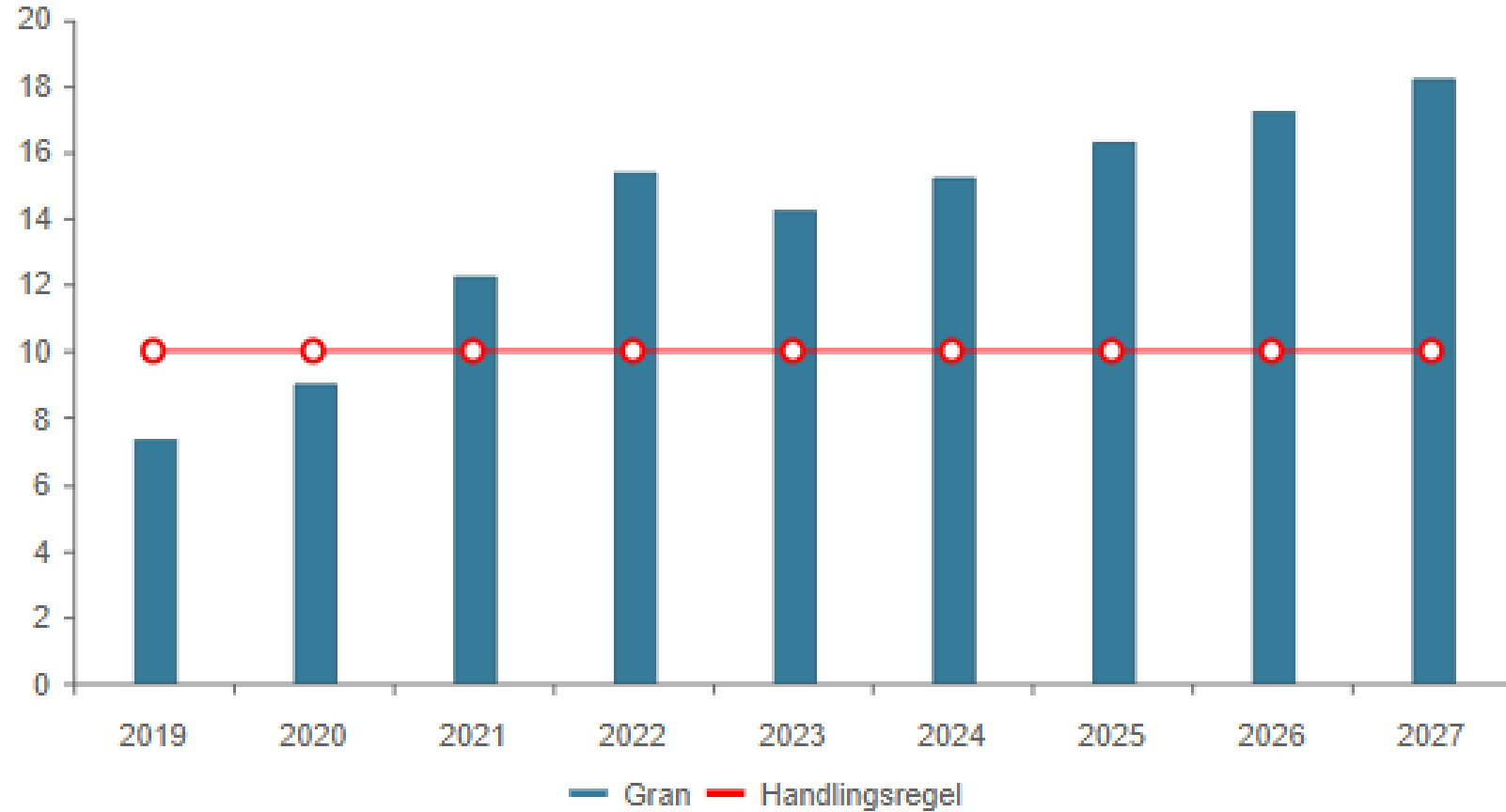
Økonomisk bærekraft?

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

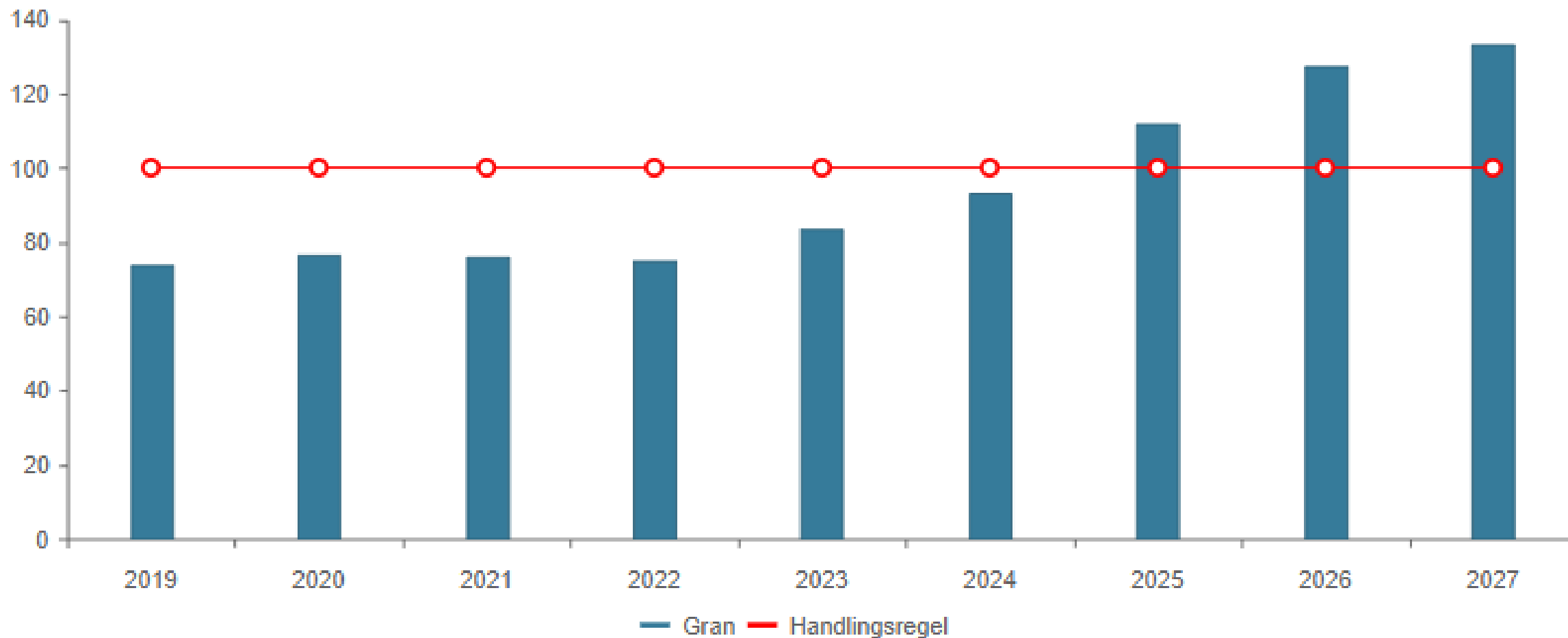

Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

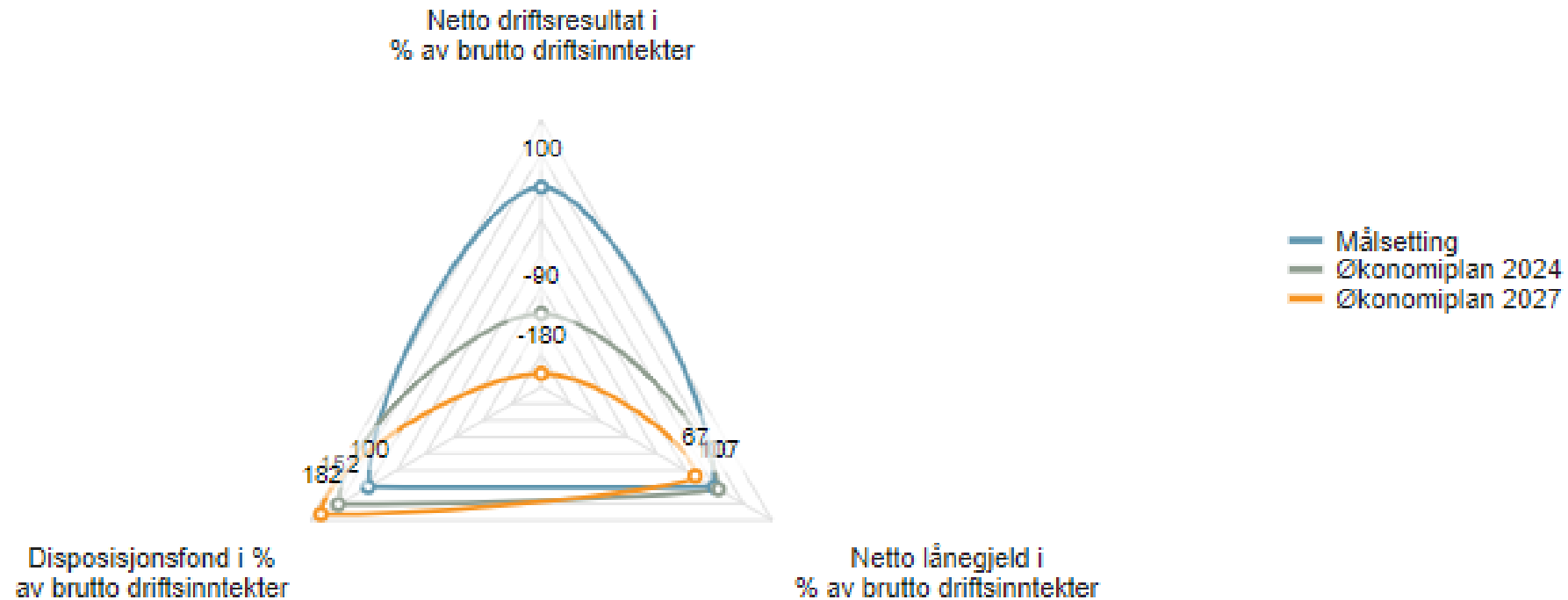
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

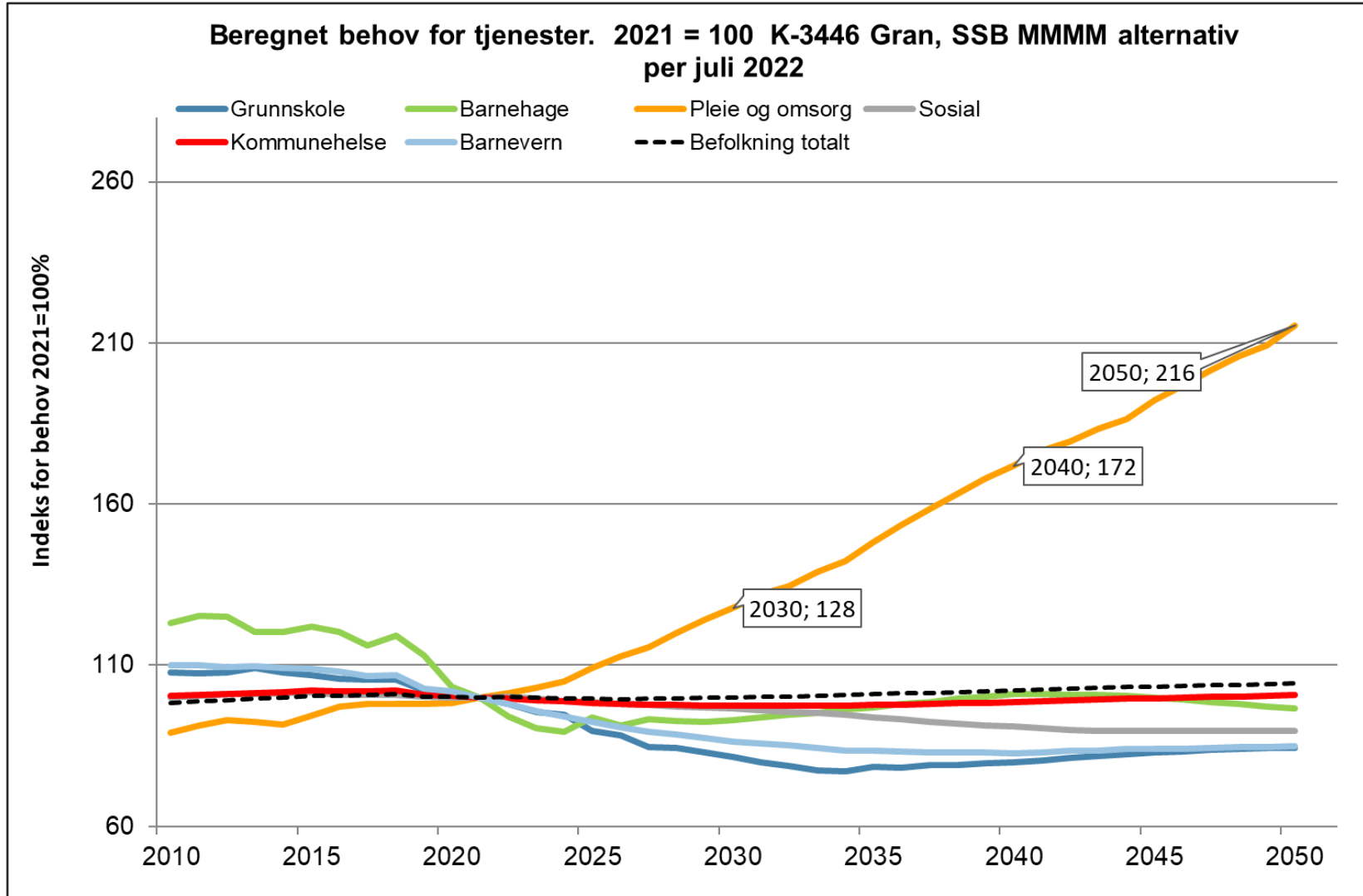

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Verdiene i trekanten er relative, og målet er omregnet til 100 for alle tre indikatorer. Verdi under 100 indikerer behov for ytterligere tilpasning for å nå målsettingen.

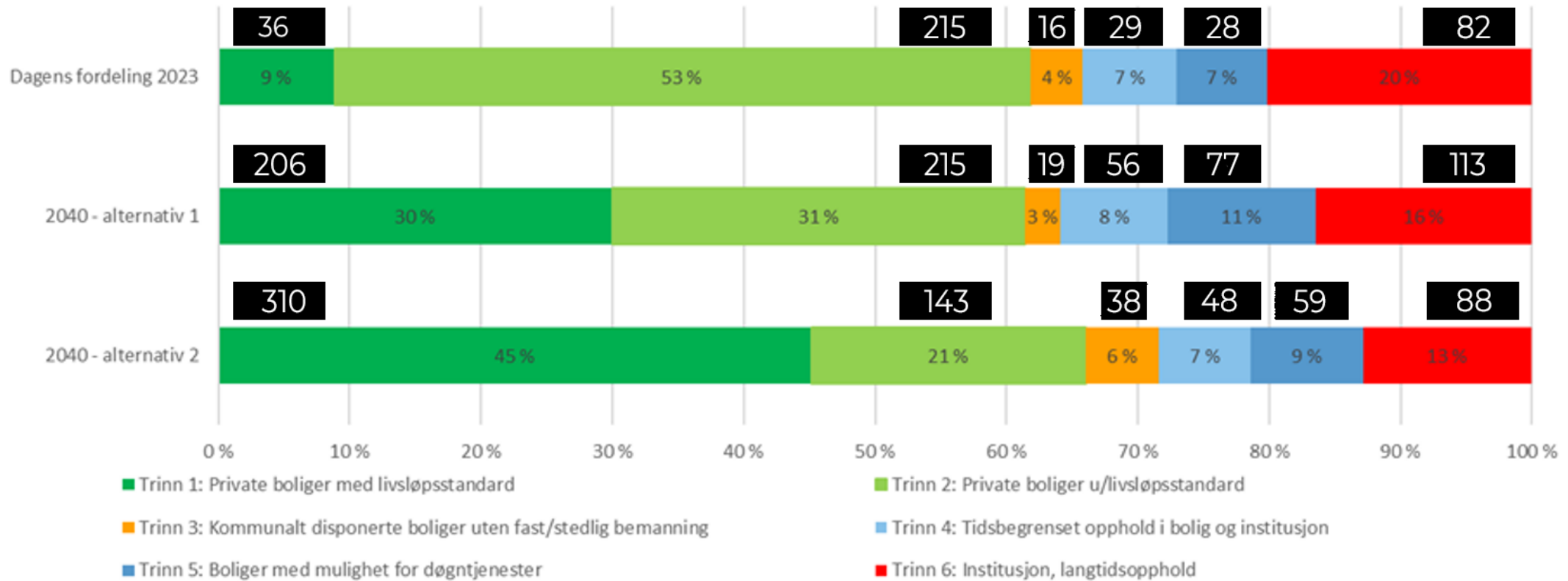
Kilde: Agenda Kaupang basert på demografi-komponenten i statens inntektssystem og MMMM-alternativet til SSB, juli 2022

- **Helse og omsorg er en vekstbransje**
- **Behovet for pleie- og omsorgstjenester er mer enn dobbelt så høyt i 2050** som i dag dersom vi fortsetter som nå
- Utgifter til pleie- og omsorgstjenester øker kraftig og med 72 % i 2024 ift. 2021
- En av hovedutfordringene er **innbyggernes forventninger** til helse- og velferdstjenestene sml. med økonomisk handlingsrom
- Dersom budsjettet holdes på samme nivå som i 2023 betyr det reelle kutt

Boligtrappen og behov for ulike typer boenheter i 2040

Profil i boligtrapp for eldre tjenestemottakere, Gran

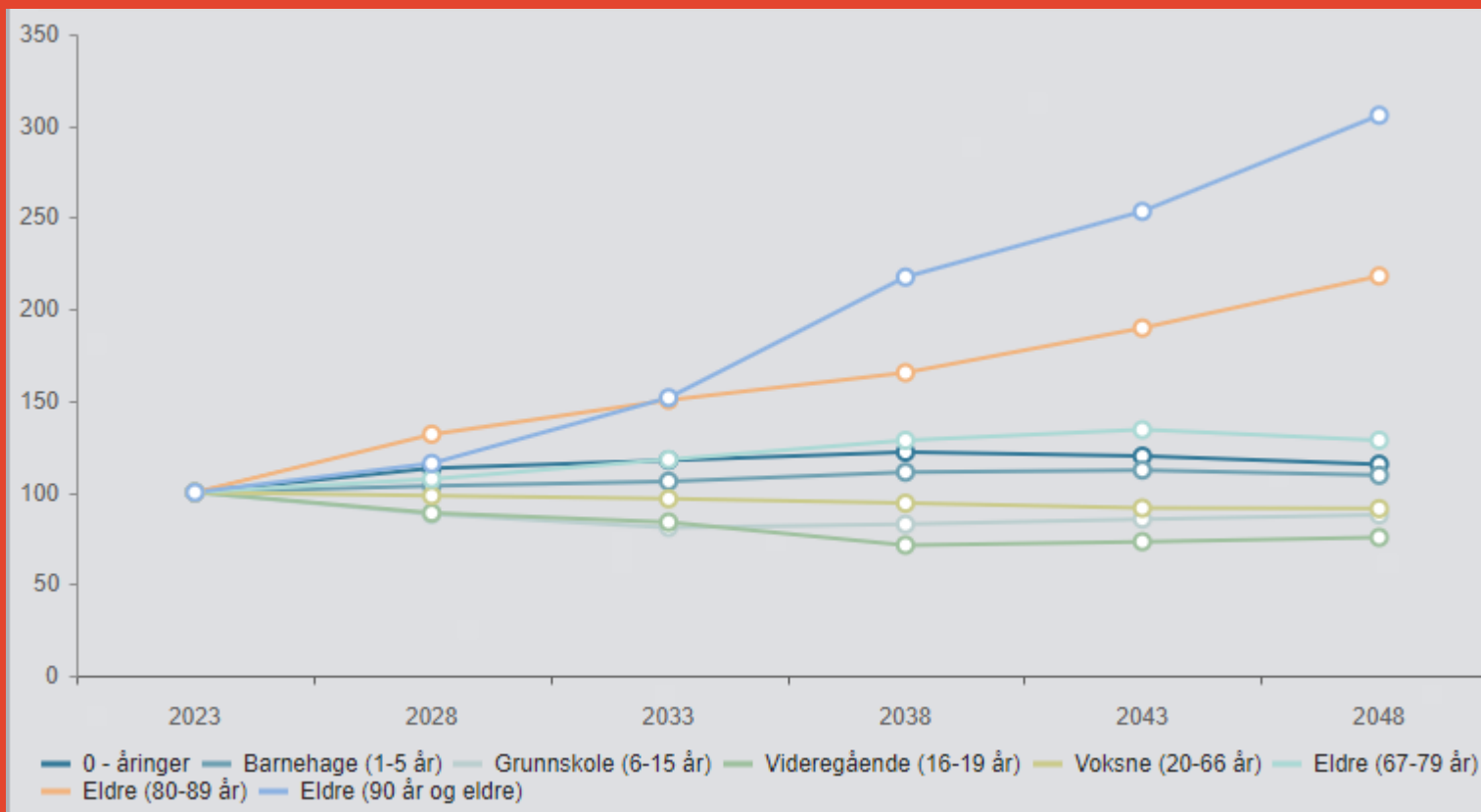
Totalt:

406

686

686

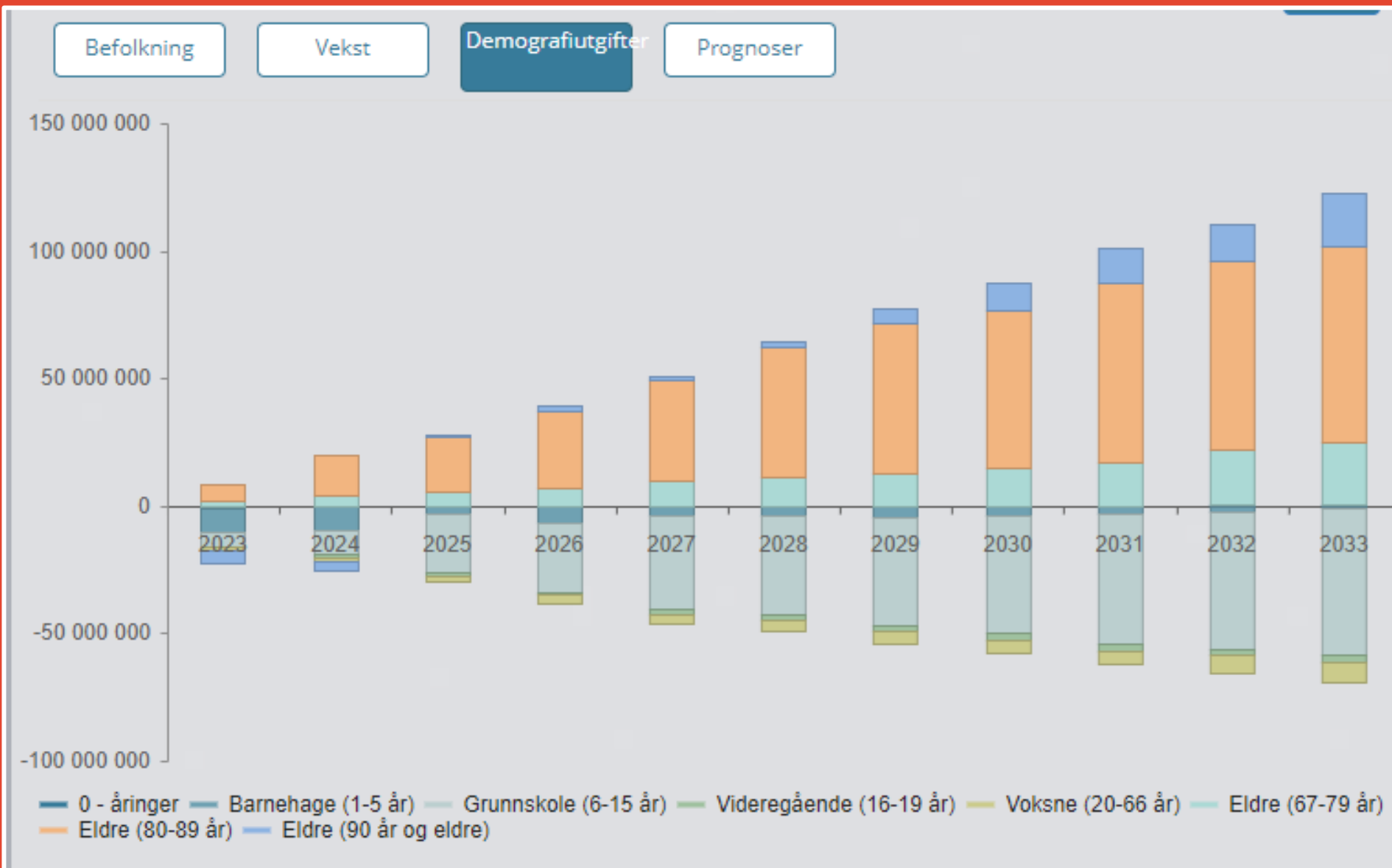
Befolkningsvekst (middels nasjonal vekst)

Befolkningsvekst - aldersgrupper	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2038	2043	2048
0 - åringar	100,0	113,2	111,0	111,0	112,1	113,2	113,2	115,4	115,4	117,6	117,6	122,0	119,8	115,4
Barnehage (1-5 år)	100,0	99,6	104,4	101,7	103,8	103,4	103,0	103,6	104,4	105,3	106,1	111,0	112,2	109,3
Grunnskole (6-15 år)	100,0	98,7	93,6	92,1	88,5	88,0	86,5	85,2	83,4	82,3	80,9	82,6	85,5	87,7
Videregående (16-19 år)	100,0	92,8	93,9	92,5	90,8	88,7	86,3	85,0	83,4	84,2	83,8	71,2	73,1	75,4
Voksne (20-66 år)	100,0	99,8	99,4	99,0	98,7	98,1	98,1	98,0	97,6	96,8	96,5	94,1	91,5	91,1
Eldre (67-79 år)	100,0	101,9	102,9	103,7	106,0	107,4	108,4	109,9	112,0	115,8	118,0	128,4	134,2	128,5
Eldre (80-89 år)	100,0	106,3	110,4	117,3	124,1	131,7	137,4	139,7	145,7	148,5	150,3	165,3	189,7	218,1
Eldre (90 år og eldre)	100,0	103,3	112,5	115,0	112,5	115,8	122,5	131,7	137,5	138,3	151,7	217,5	253,3	305,8
Total	100,0	100,1	99,9	99,8	99,8	100,0	100,1	100,3	100,5	100,7	100,9	102,0	103,3	104,3

- Antall innbyggere 80 år og eldre vil nesten dobles i årene fram mot 2040, samtidig som antall barn og unge 0-19 år faller med over 12 prosent i samme periode
- 1 259 flere eldre over 66 år fram til 2040 og 494 flere fram til 2030, sammenlignet med befolkningstall per 1. januar 2023
- Sterk økning i behov for tjenester om vi fortsetter som i dag
- 65 prosent av eldre innbyggere over 80 år mottar pleie- og omsorgstjenester, noe som er høyest i sammenligningsgrunnlaget
- Aldersbæreevnen (antall innbyggere i yrkesaktiv alder (20–66 år) delt på antall eldre (67 år og eldre) endrer seg fra 2,91 i 2023 til 1,86 i 2040

Demografiutgifter (TBUs beregningsmodell)

Akkumulert øker utgiftene til eldre over 66 år med 122 mill. kroner i 2033 sammenlignet med basisåret 2022.

Dette er en økning på 38 prosent.

Prognose demografiutgifter - Hvordan omfordele budsjetttrammer i budsjett og økonomiplan 2024-2027?

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Totalt
0 - åringer	-1 167 270	1 077 480	-179 580	0	89 790	89 790	0	179 580	0	179 580	0	269 370
Barnehage (1-5 år)	-9 030 086	-345 076	6 713 142	-3 408 508	2 808 146	-676 068	-510 572	434 866	1 021 144	945 438	1 021 144	-1 026 430
Grunnskole (6-15 år)	-5 975 805	-3 440 615	-13 943 545	-3 983 870	-9 778 590	-1 267 595	-3 983 870	-3 621 700	-4 889 295	-2 897 360	-3 802 785	-57 585 030
Videregående (16-19 år)	56 116	-1 310 932	216 800	-230 764	-353 940	-320 004	-443 456	-218 992	-317 260	168 348	-77 468	-2 831 552
Voksne (20-66 år)	-996 684	-355 408	-953 660	-711 842	-574 696	-918 110	-62 986	-271 900	-520 692	-1 574 102	-555 392	-7 495 472
Eldre (67-79 år)	2 102 694	2 357 566	1 274 360	1 019 488	2 867 310	1 847 822	1 274 360	1 911 540	2 548 720	4 906 286	2 676 156	24 786 302
Eldre (80-89 år)	6 610 719	8 743 209	5 757 723	9 596 205	9 382 956	10 662 450	7 890 213	3 198 735	8 316 711	3 838 482	2 558 988	76 556 391
Eldre (90 år og eldre)	-5 532 956	1 702 448	4 681 732	1 276 836	-1 276 836	1 702 448	3 404 896	4 681 732	2 979 284	425 612	6 809 792	20 854 988
Total	-13 933 272	8 428 672	3 566 972	3 557 545	3 164 140	11 120 733	7 568 585	6 293 861	9 138 612	5 992 284	8 630 435	53 528 567
Sum Eldre (67 år og eldre)	3 180 457	12 803 223	11 713 815	11 892 529	10 973 430	14 212 720	12 569 469	9 792 007	13 844 715	9 170 380	12 044 936	122 197 681

GRAN KOMMUNE

Omstilling

«Vi trenger tid og kapasitet til å skape endringer. Denne erkjennelsen ligger til grunn når rådmannen argumenterer for å tilføre midler til omstillingsarbeid. Den enkle logikken ligger i å tilføre «engangs-penger» for å klare omstillinger og deretter omarbeide gevinster til konkrete, begrunnede og varige nedtrekk i driftsbudsjettet.»

Innsats for befolkningsvekst

- Hadeland nært og naturlig
- Profilerings av gode kommunale tjenester
- Tilrettelegging for etablering

Omstilling i kommunale tjenester

- Avstemme forventninger til levering av tjenester
- Samskaping med sivilsamfunnet
- Innovasjon og digitalisering

Påvirkning av kommunens rammebetingelser

- Oppgavedeling mellom forvaltningsnivåer
- Skatteinngang
- Inntektssystemet og rammetilskudd

Endret demografi og negativ befolkningsutvikling

Strukturelle grep

- Reduksjon i antall kommunale tjenestesteder
- Prioritering av investeringer og påkostninger i formålsbygg
- Omprioritering av ressurser mellom tjenestene

GRAN KOMMUNE

Prioritering for 2023

Kombinasjon av innleie, engasjement, frikjøp og deltakelse fra ledere og medarbeidere

OMSTILLING AV TILDELING

OMDØMME OG
PROFILERING

LANGSIKTIG ØKONOMISK
PLANLEGGING

STRUKTURGJENNOMGANG I
SKOLE OG BARNEHAGE

Budsjett	2023	2024	2025
Kommunale lokasjoner (rådgiverstilling)	600 000	750 000	750 000
Tilpasning av tjenestenivå helsetjenester	600 000	950 000	???
Omdømme og profilering	150 000	300 000	300 000
Langsiktig økonomisk planlegging og investeringsanalyse	650 000		

Omdømme og profilering

Oppdrag/mandat/mål:

- Vi vil få bedre innsikt i innbyggernes behov og hva vi skal prioritere å profilere for å tiltrekke oss flere innbyggere. Dette skal skje gjennom å involvere folk bredt, både internt og eksternt.
- Vi utarbeider en kommunikasjonsplan som danner grunnlag for arbeid i prosjektet.
 - Vi ønsker at innbyggere som bor i Gran kommune, skal bli her.
 - Vi ønsker at flere mennesker skal flytte hit, særlig unge voksne og småbarnsfamilier.
 - Vi ønsker at flere skal etablere næring og arbeidsplasser her.

Omdømme og profilering

- Samarbeide med «Hadeland nært og naturlig»
- Etablere innbyggerpanel og gjennomføre innbyggerundersøkelser
- Profilere kommunens tjenester mer systematisk og måle effekt for å se hva som treffer
- Etablere tydeligere samarbeid om kommunikasjon og profilering med næringsliv og Hadeland videregående skole
- Samle innspill til og lage rammer for videre arbeid med markedsføring

Langsiktig økonomisk planlegging

Utdrag av vedtak i FSK-sak 25/2023, 23. mars 2023:

- Aktuelle omstillingstiltak beskrives med konsekvenser for tjenesteleveranse og økonomi til budsjettframlegg 28.09
- Det etableres et investeringsreglement som inkluderer behovs- og investeringsanalyser for prosjekter i investeringsplanen.
- For å møte framtidig behov for omstilling av det kommunale tjenestetilbudet og sikre gjennomføringskraft, prioriteres intern styrking av arbeidet med gode grunnlag for langsiktig økonomisk planlegging og investeringsanalyse. I budsjett og økonomiplan er det avsatt 2 millioner hvert år som kan benyttes til formålet.

Langsiktig økonomisk planlegging

Ekstern bistand til

- **Investeringsanalyse for de største prosjektene i kommende fireårsperiode**

- Velges ut fra forslag til investeringsplan og legges fram i løpet av høsten 2023
- Sjekke om dette kan gjøres som avrop på rammeavtale eller egen konkurranse

Egeninnsats med

- **Investeringsreglement med prinsipper for investeringsplanlegging**

- Eget reglement eller som del av økonomireglement?
- Politisk sak høsten 2023

GRAN KOMMUNE

Barnehage- og skolestruktur

Bakgrunn for saken

- Færre barn og unge i kommunen
- Mindre overføringer fra staten, dårligere økonomi
- Vedlikeholdsbehov som utfordrer – behov for å vedlikeholde og oppgradere byggene våre (spesielt skoler)
- Derav behov for omstilling av alle tjenesteområdene

Hva har skjedd de siste år?

- Både barn, foreldre og ansatte opplever at det blir mindre ressurser til å drifte gode barnehager og skole for
- Kostra-tall viser likevel at vi bruker mye ressurser på oppvekstområdet
- Mange barn og unge med behov for styrket tilbud i barnehage og spesialundervisning i skole. Nedgang i antall barn trenger ikke bety nedgang i behov...
- Kvaliteten på oppvekstsiden per nå er god, men den utfordres dersom ytterligere kutt må iverksettes

Hvordan kan vi jobbe sammen for å skape grunnlag for en best mulig beslutning?

Mål som er vedtatt:

- 1) Gran kommune skal ha en desentralisert barnehage- og skolestruktur som dekker kommunen godt geografisk, selv om antall tjenestesteder reduseres.
- 2) Kvalitet i det pedagogiske tilbudet i barnehage og skole sikres ved at en større andel av ressursene brukes på barn og unge, og mindre på bygg.
- 3) Nye og nyrenoverte barnehager og skoler skal ha tilnærmet full kapasitetsutnyttelse.
- 4) Barnehage og skoler skal sees i sammenheng, og oppvekstsentre skal etableres der det er hensiktsmessig.

Vedtatte utredningsområder og vurderingskriterier:

- Befolkningsutvikling og arealkapasitet totalt i barnehager og skoler
- Økonomi, særlig med tanke på vedlikeholdsetterslep/behov (jamfør utredning: Tilstandsanalysen for skoler fra 2021)
- Økonomi, med tanke på driftskostnader
- Boligområder og utviklingsmuligheter i nærheten av tjenestestedet (jamfør arealplanen)
- God geografisk dekning av kommunen med henhold til tjenestesteder og langs ferdselsårer
- Etterbruk av bygningsmasse
- Fritt skolevalg og kretsgrenser

Hvor er vi nå i prosessen:

Informasjonsrunde til ansatte i barnehager og skoler.

Planlegging av medvirkningsprosess for barn og unge.

Kartlegger ressurser internt og behov for ekstern bistand?

Tidsplan

Vurderer sammenhengen mellom strukturendringer og vedlikehold.

GRAN KOMMUNE

Tilpasning av tjenestenivå helsetjenester

Tilpasning av tjenestenivå helsetjenester

Framtidig organisering av tildelingsenheten

Aktiviteter/oppgaver/leveranser

- Dokumentasjon av tjenestebeskrivelser for helse- og omsorgstjenester og alle trinn i innsatstrappen
- Dokumentasjon av en helhetlig innsatstrapp som et felles styringsverktøy for forventningsavklaring, dimensjonering, tildeling og utførelse
- Dokumentasjon av en helhetlig boligtrapp
- Ny organisasjonsplan for enhet tildeling og koordinering med rolle-/stillingsbeskrivelser og budsjettramme
- Plan for implementering av organisasjonsendring, tjenestebeskrivelser, innsatstrapp og boligtrapp
- Implementere ny organisasjonsplan, tjenestebeskrivelser, innsatstrapp, boligtrapp og informere innbyggerne
- Vedtak i TT og hjemmetjenesten er revurdert

Hvordan er situasjonen i oppvekst - barnehage

Forventning om mindre ressursbruk fordi at barnetallet går ned i Gran
Statlige føringer om å romme mer i det ordinære bhg. tilbudet

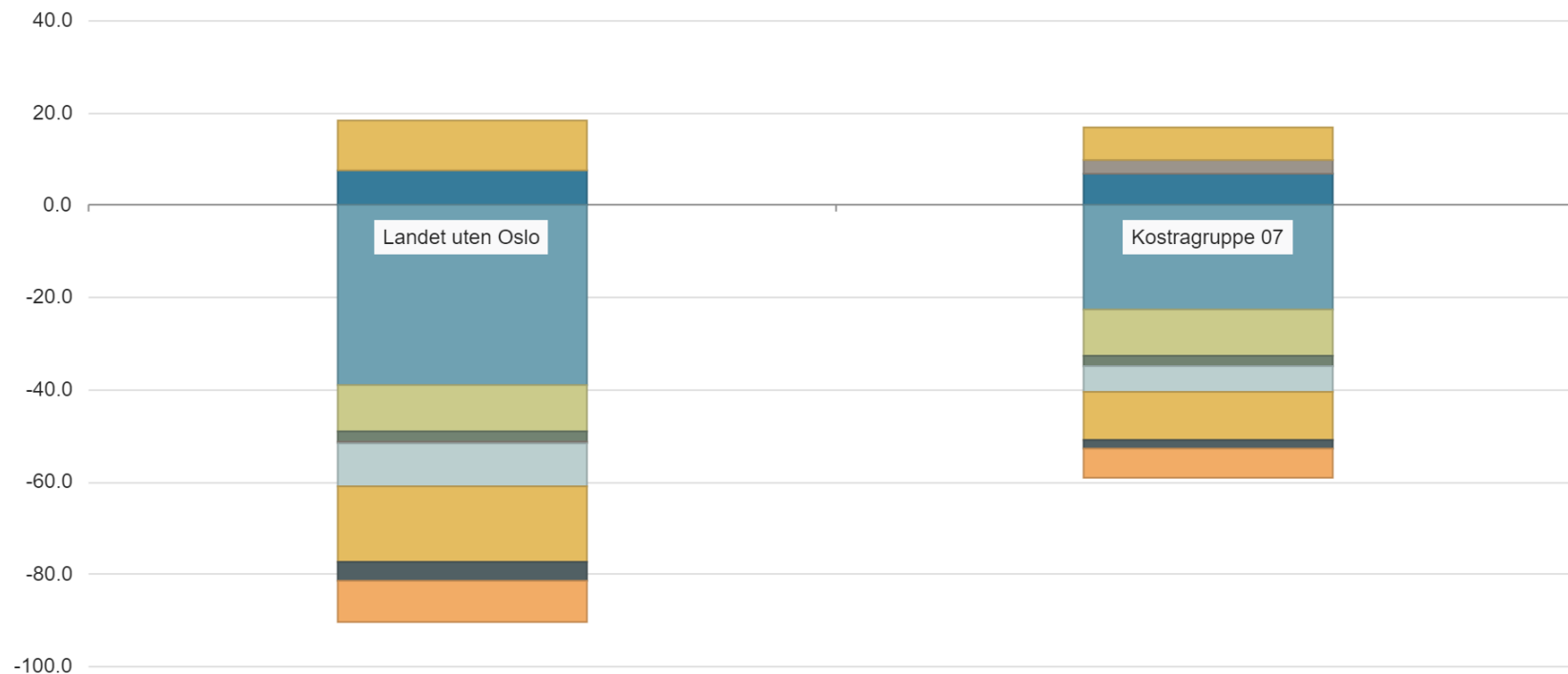
MEN i praksis ser vi:

Økt behov for styrket tilbud i barnehagene

Økt ressursbruk år for år knyttet til spesialpedagogisk hjelp

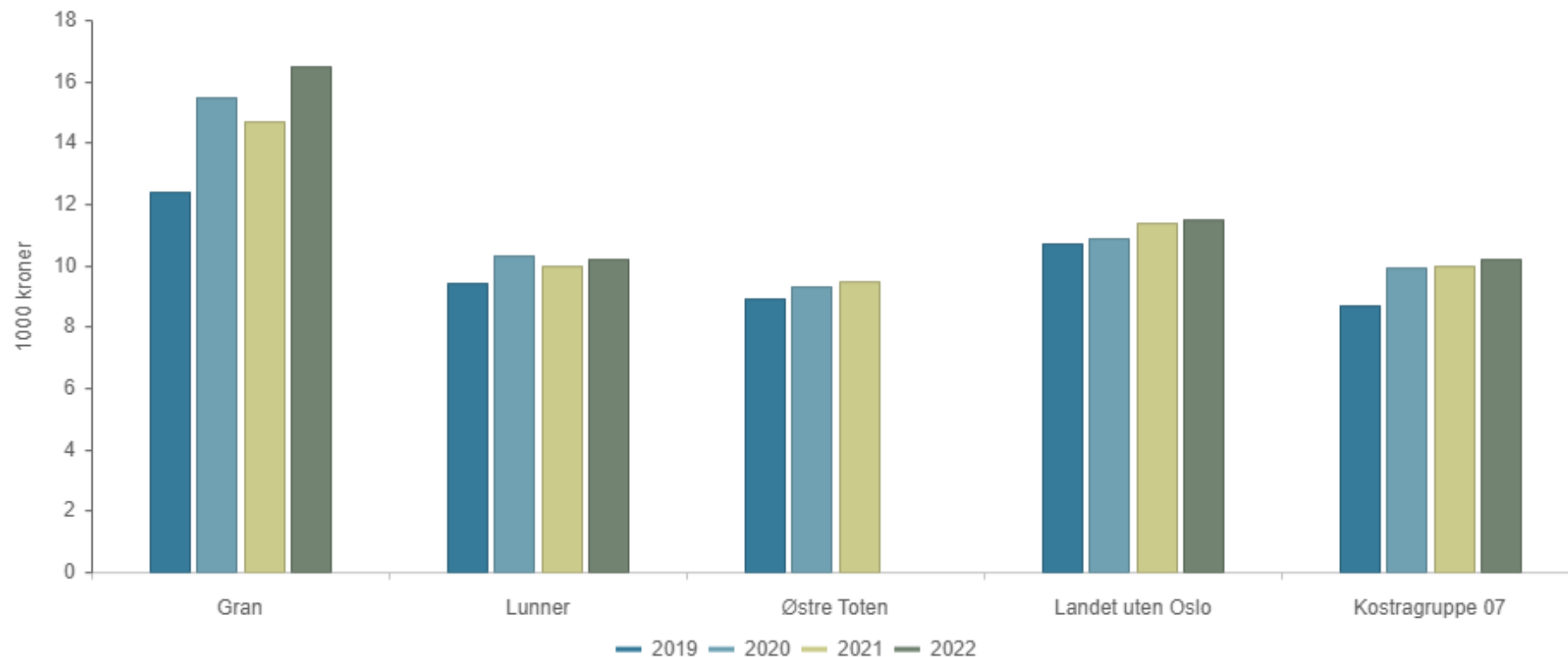
Oversikt innsparingsmulighet ift sammenligningskommuner (mill. kr)

	Landet uten Oslo	Kostragruppe 07
■ Grunnskole	7.6	6.8
■ Pleie og omsorg	-38.9	-22.4
■ Barnevern	-9.9	-10.2
■ Barnehage	-2.5	-2.1
■ Kommunehelse	-0.3	3.1
■ Sosiale tjenester	-9.4	-5.9
■ Kultur og idrett	-16.1	-10.2
■ Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	-4.2	-1.8
■ Adm, styring og fellesutgifter	-9.0	-6.6
► ■ Andre områder	10.9	7.2
Totalt	-71.8	-42.1

Styrket tilbud til førskolebarn Andel (prosent)

	2019	2020	2021	2022
Gran	12,4	15,5	14,7	16,5
Lunner	9,4	10,3	10,0	10,2
Østre Toten	8,9	9,3	9,5	
Landet uten Oslo	10,7	10,9	11,4	11,5
Kostragruppe 07	8,7	9,9	10,0	10,2

GRAN KOMMUNE

LUNSJ

GRAN KOMMUNE

Investeringsplan

https://apppublishframsikt-staging.azurewebsites.net/2024/gran/db1faaff-4c67-40a2-875e-5feee9b584f0/bm-2024-fsk_150623/

GRAN KOMMUNE

Framskrevet driftsbudsjett

https://apppublishframsikt-staging.azurewebsites.net/2024/gran/db1faaff-4c67-40a2-875e-5feee9b584f0/bm-2024-fsk_150623/

GRAN KOMMUNE

Strategidiskusjon

GRAN KOMMUNE

PAUSE

GRAN KOMMUNE

Videre arbeid

Budsjettprosess 2023

Budsjett og økonomiplan 2024-2027

April

Mai

Juni

Juli

August

September

Oktober

November

Desember

Januar

Budsjett-
prosess

Planer og mål

Investeringsplan

Framskrevet budsjett
og økonomiplan

Rådmannens
budsjett-
forslag

FSK
innstilling ut
på høring

FSK
innstilling
til KST

Vedtak i KST

Detalj-
budsjettering

FSK vedtar
plan for
budsjett-
prosess

23.3

KST
behandler
årsberetning
og årsmelding

25.5

Budsjett-
konferanse med
planer og mål,
investeringsplan
og framskrevet
budsjett

15.6

KST behandler
1. tertialrapport

22.6

Rådmannens
budsjett-
forslag
legges fram
for FSK

28.9

KST
behandler 2.
tertialrapport

19.10

Rådmannens
budsjettforslag
oppdateres
med
statsbudsjett
m.m

26.10

FSK sender
budsjett-
innstilling ut
på høring

9.11

FSK vedtar
innstilling til
budsjett og
økonomiplan

7.12

KST vedtar
budsjett og
økonomiplan

14.12

Rådmannen

- Ferdig budsjett i balanse – 28. Sept – Framsikt
 - Innsparingstiltak
 - Ramme endringer (demografi med mer)
 - Prioritering investeringer
 - Ny versjon i politikermodule!

Politikeraktivitet

- Bruk framsikt som ett oppslagsverk i denne fasen
- Spørsmål og svar i Framsikt
 - Må påregne lang svartid i ferien
- Vurdere partiene prioriteringer
- Søke å få til brede flertallsløsninger
- Vi anbefaler å vente med å lage egne budsjettforslag i Framsikt

Pålogging Framsikt

Navn	Pålogging Framsikt
Anne Marie Grymyr Sterten	e-ster@online.no
Gunn Seigerud	gunn@fagertun-sykehjem.no
Inger Lise Stieng	inger.lise.stieng@udir.no
Jul Tore Kittelsrud	jultore@gmail.com
Knut Magnar Lehre	knut@nysetvegen.com
Liv Kristin Lyngstad	liv.kristin.lyngstad@gmail.com
Morten Hagen	morten@knutstadmarka.no
Øyvind Kvernvold Myhre	oeymyhre@online.no
Pål-Arne Oulie	Pal-Arne.Oulie@gran.kommune.no
Pernille Alm	pcalm@live.no
Randi Eek Thorsen	Randi.Thorsen@gran.kommune.no
Willy Westhagen	willy@westhagen.no

Pålogging anbefaling

- Velg en nettleser du bruker "bare" til Framsikt
- Bruk oppgitt epostadresse
- Benytt "glemt passord"
- Bruk 2-faktor via Google Authenticator appen (må lastes ned på forhånd)
- Velg riktig år i Framsikt
- Opprett egen versjon

Oversiktsartikkel - Politikermoduleen

Sist oppdatert: 08.11.2022

S = Superbrukeroppgaver

P = Politikere

A = Alle